







#### INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola elektrotechnická, Havířov, Příspěvková organizace,
	Makarenkova 1, Havířov
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ.1.5
Název projektu	Podpora odborných kompetencí
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.00/34.0946
Název šablony klíčové	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
aktivity:	
Číslo materiálu (sady)	VY32_INOVACE_7-08
Název sady	Operační systémy I
Autor	Ing. Ladislav Opiol
Tématický celek	Operační systémy – synchronizace procesů 2. část
Předmět	Operační systémy
Ročník	3.ročník SPŠE
Datum tvorby	Říjen 2012
Ověření ve výuce	Říjen 2013
	Prezentace k výkladu o synchronizaci procesů, kritické sekci, semaforu a
Anotace	tansakci
	Po prezentaci následuje k procvičení další materiál interaktivní elektronický
Metodický pokyn	test

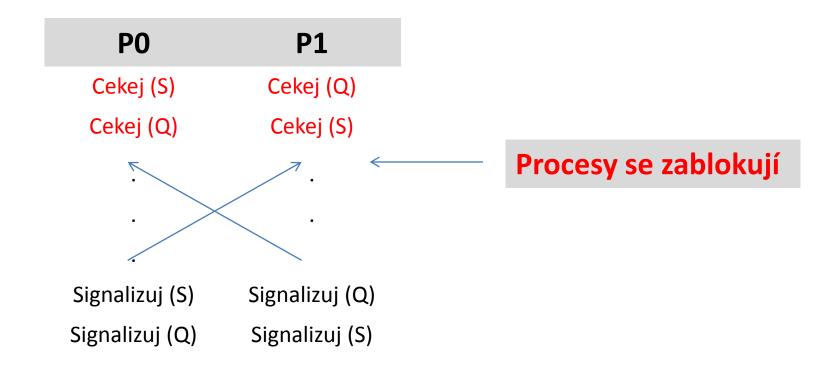
## Implementace semaforu

- Jednoduché implementace semaforu aktivní čekání
   ostatní procesy provádí čekací smyčky ve vstupní
   sekci (ztrátové cykly) ang. spinlock
- operace čekej(S) zablokuje proces a přesune ho do čekací fronty
- operace signalizuj(S) probudí proces ang. wakeup a přesune do fronty připravených procesů

#### Deadlock

Špatně naprogramované procesy mohou zablokovat jeden druhého

Oba procesy **P0** a **P1** se provádí současně a mají přístup k semaforům **S** a **Q**.



# Klasické synchronizační problémy

- Problém omezené vyrov. paměti
- Problém pisatelů a čtenářů
- Problém obědvajících filozofů

Každý problém představuje skupinu úloh, kterými testujeme nová synchronizační schémata

#### Problém obědvajících filozofů:

V uzavřené místnosti je 5 filozofů, kteří meditují a jí. Všichni sdílí kruhový stůl, na kterém jsou mísy s rýži a 5 hůlek. Okolo stolu je 5 židli - každý filozof má svoji. Když má hlad, zvedne ruce a vezme levou i pravou hůlku a začne jíst. Po jídle vrací hůlky na stůl.

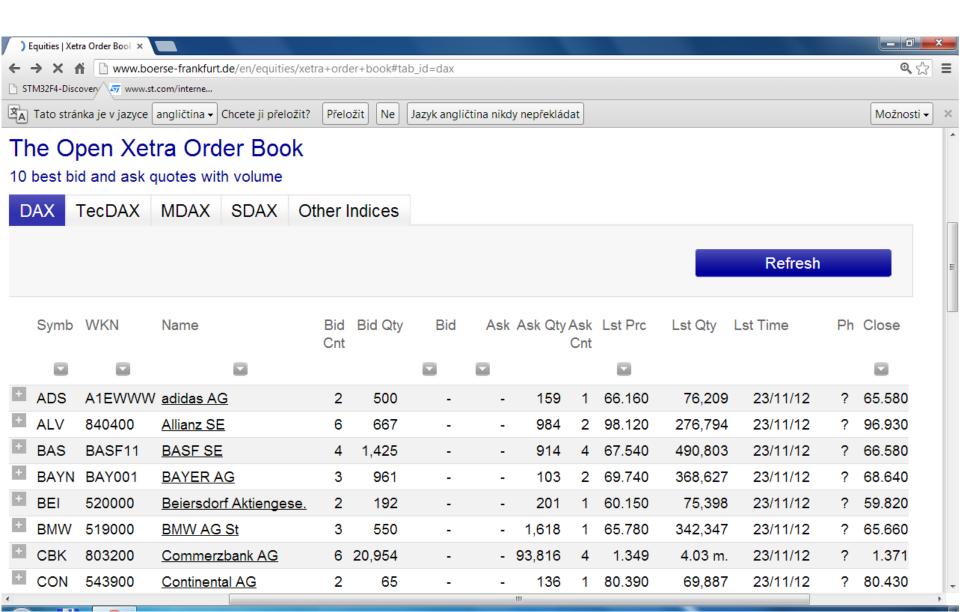
```
společná proměnná
var hulka: array [0..4] of semaphore
repeat
         cekej (hulka[i]);
         cekej (hulka[i+1 mod 5]);
         jidlo
         signalizuj (hulka[i]);
         signalizuj (hulka[i+1 mod 5]);
         meditace
until false
```

uvedené řešení i-tého filozofa nezabrání zablokování procesů

### Možnosti správného řešení

- Najednou mohou usednout max. 4 filozofové.
- Filozof začne zvedat hůlky, když má obě volné (zajistit v KS).
- Použit asymetrické řešení tj. filozof s lichým číslem zvedá napřed levou hůlku a potom pravou, filozof se sudým číslem zvedá napřed pravou hůlku a potom levou.

### **Transakce**



## Vlastnosti transakcí

- Při zpracování několika K.S. současně, výsledek musí být stejný jako postupné zpracování K.S.
- Typický požadavek u finančních operací (vybíráme peníze z jednoho a ukládáme na druhé konto)
- Operace se musí provést jako celek i v případě havárie
- Transakce realizují databázové systémy

### Model systému transakce

- **Transakce** je část programu, který čte a zapisuje do různých souborů na disk .
- Sled operací read a write je obvykle ukončen potvrzením ang.
   commit nebo zrušením operace ang. abort
- Zrušená operace musí vrátit data do stavu před transakcí

### Obnova dat pomoci registru

používáme metodu dopředné registrace ang. write-ahead logging Systém zapisuje na disk záznam ang. log který obsahuje :

- 1. jméno transakce
- 2. jméno jednotky dat
- 3. stará hodnota před zápisem
- 4. nová hodnota po zapisu



#### Zdroje:

ABRAHAM SILBERSCHATZ, Peter B z ang. přeložil. Zdzisław PŁOSKI. *Podstawy systemów operacyjnych*. Wyd. 4. Warszawa: Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 2001. ISBN 83-204-2689-8.

STALLINGS, William z ang. přeložil Zbigniew SZALBOT. Systemy operacyjne: struktura i zasady budowy. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006. ISBN 83-011-4912-4.